

5 maja 1931 r.

Golc 25/00

URZĄD PATENTOWY

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ OPIS PATENTOWY

Nr 13309.

Kl. 42 c 4.

Fabryka Aparatów Optycznych i Precyzyjnych
H. Kolberg i Spółka
Spółka Akcyjna
(Warszawa, Polska).

Urządzenie do dokonywania poprawek w przyrządach mierniczych.

Zgłoszono 6 marca 1929 r.

Udzielono 16 marca 1931 r.

Wynalazek niniejszy dotyczy urządzenia do dokonywania poprawek w przyrządach mierniczych bez konieczności uskuteczniania jakichkolwiek obliczeń. Urządzenie to pozwala na przedstawianie głównej podziałki przyrządu mierniczego zapomocą zwykłego przekręcenia bębena poprawek wraz z podziałką główną o żadaną poprawkę po uprzednim samoczynnym przedstawieniu się jego do położenia zerowego. W ten sposób dla dokonania jakiegokolwiek poprawki przekręca się bębenek poprawek z położenia zerowego o kąt żadanej poprawki, wynikający zaś całkowity kąt kierunkowy odczytuje się na głównym bębenu podziałkowym.

Wynalazek jest wyjaśniony poniżej, tytułem przykładu, w zastosowaniu do kątomierza optycznego, zwanego także „pantomarą”.

Na załączonym rysunku fig. 1 przedstawia przekrój osiowy urządzenia według wynalazku z częściowym widokiem z góry na kątomierz optyczny, zaś fig. 2—widok ogólny tego kątomierza, wskazujący na sposób umieszczenia na nim urządzenia według wynalazku.

Jeżeli bęben *b* jest przekręcony o pewną liczbę podziałek i zachodzi potrzeba szybkiej zmiany tego nastawienia o określoną liczbę podziałek, to przy urządzeniach dotychczasowych trzeba było wyko-

nać dodawanie, względnie odejmowanie i przestawić bębenek *b* na podziałkę otrzymaną z obliczenia. Postępowanie tego rodzaju jest w wielu przypadkach niedogodne.

Niedogodności te usuwa urządzenie według wynalazku, które na rysunku umieszczone jest z lewej strony kątomierza optycznego.

Kątomierz optyczny posiada karbowane kołko *a*, przytwierdzone do bębna podziałkowego *b* i służące do obracania tego bębna. Kołko *a*, oraz bęben *b* obracają się stale wraz ze ślimakiem *c*. Na stożkowej części *f* drugiego końca tego ślimaka *c* osadzony jest luźno skośnie ścięty walec *e*. Walec *e* połączony jest sztywno z bębniem podziałowym *d* urządzenia poprawkowego i przytrzymywany jest zapomocą sprężyny *h*, czyli obraca się wraz ze ślimakiem *c* stale o ten sam kąt. Walec *e* opiera się o łożysko oporowe *m*.

Urządzenie według wynalazku działa w sposób następujący.

Przed dokonaniem zmiany położenia kątomierza optycznego, czyli przed wprowadzeniem poprawki ustawienia naciska się dźwignię *h*, która zapomocą połączonego z nią ramienia *i* przesuwając skośnie ścięty walec *j*, zabezpieczony przed obracaniem się wskutek umieszczenia go w prowadnicy *l*. Walec ten porusza się wzdłuż osi ślimaka *c* bez możliwości obracania się naokoło osi, a naciskając na skośnie ścięty walec *e*, spycha go ze stożka *f*, obracając jednocześnie naokoło osi ślimaka, i w ten sposób zmusza walec *e*, a tem samem i połączony z nim bęben podziałowy *d*, do zajęcia swego położenia zerowego.

Po zwolnieniu dźwigni *h* sprężyna *g* cofa walec *j* do poprzedniego położenia, sprężyna zaś *k*, mocniejsza znacznie aniżeli sprężyna *g*, dociska walec *e* do stożkowej części *f* osi ślimaka *c*.

Następnie bębenek *d* przekręca się zapomocą kołka karbowanego *a* o żadaną poprawkę, wynikający zaś całkowity kąt kierunkowy odczytuje się na bębnie podziałowym *b*.

Zastrzeżenia patentowe.

1. Urządzenie do dokonywania poprawek w przyrządach mierniczych, w którym kąt poprawkowy odczytuje się na bębnie poprawkowym, sprowadzonym do położenia zerowego po nastawieniu kąta przy pomocy bębna podziałowego głównego, znamienne tem, że na stożkowej części (*f*) osi ślimaka (*c*), będącej jednocześnie osią przyrządu mierniczego, osadzony jest luźno skośnie ścięty walec (*e*), połączony sztywno z bębniem podziałowym (*d*) urządzenia do dokonywania poprawek, na który to walec naciska poruszany wzdłuż osi ślimaka (*c*), bez możliwości obracania się dokoła osi walec (*j*), spychając go ze stożka (*f*), wskutek czego walec (*e*), a tem samem i połączony z nim bębenek (*d*), zmuszony jest zająć położenie zerowe, poczem po zwolnieniu dźwigni (*h*), której nacisk powoduje przesuwanie walca (*j*), ten ostatni zostaje cofnięty zapomocą sprężyny (*g*) do poprzedniego położenia, zaś druga sprężyna (*k*) spręga zpowrotem walec (*e*) ze stożkiem (*f*) osi ślimaka (*c*).

2. Urządzenie według zastrz. 1, znamienne tem, że posiada oporowe łożysko kulkowe, umocowane na osi ślimaka, służące jako oparcie dla obracającego się walca (*e*).

Fabryka Aparatów
Optycznych i Precyzyjnych
H. Kolberg i Spółka
Spółka Akcyjna.

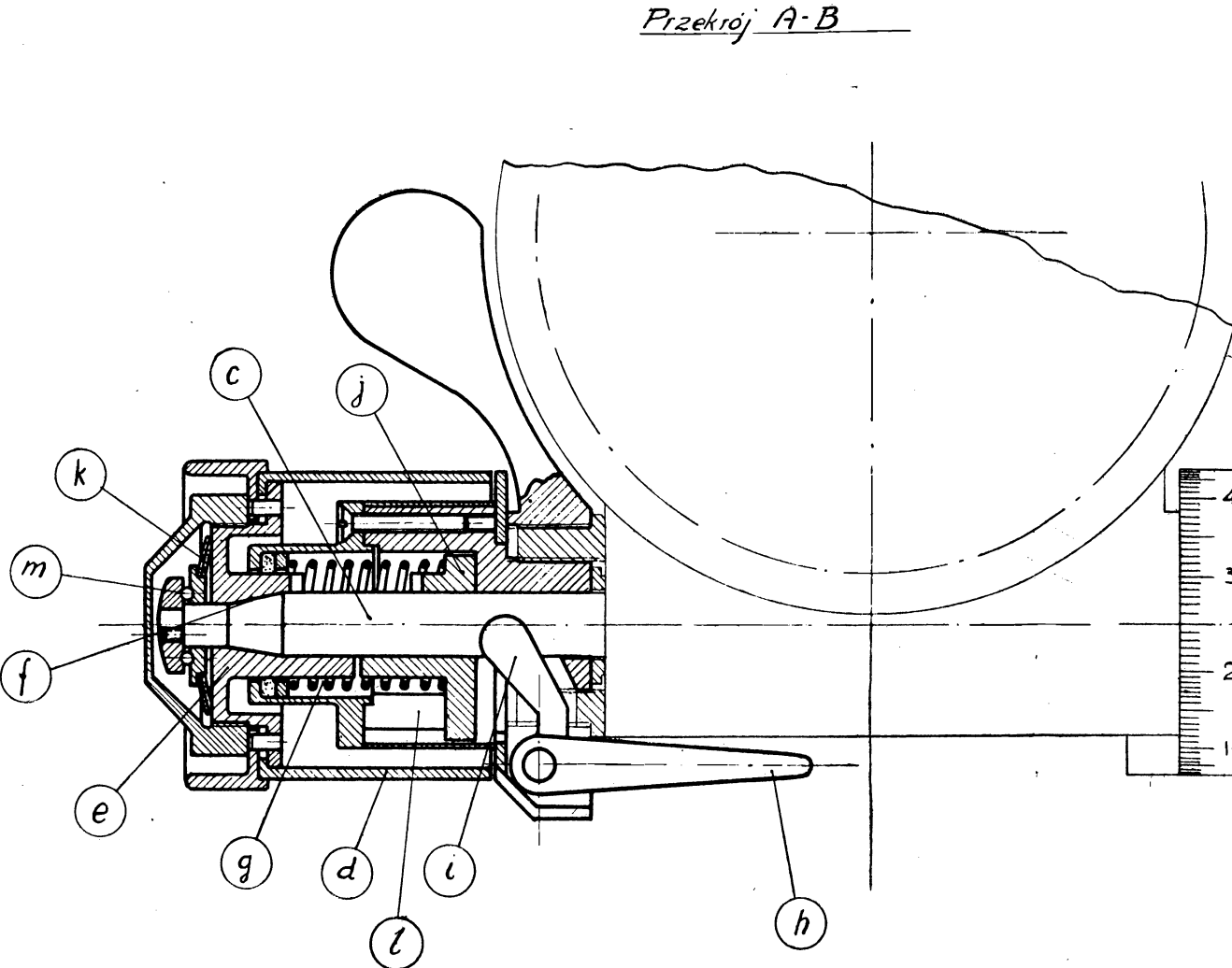

Fig. 1

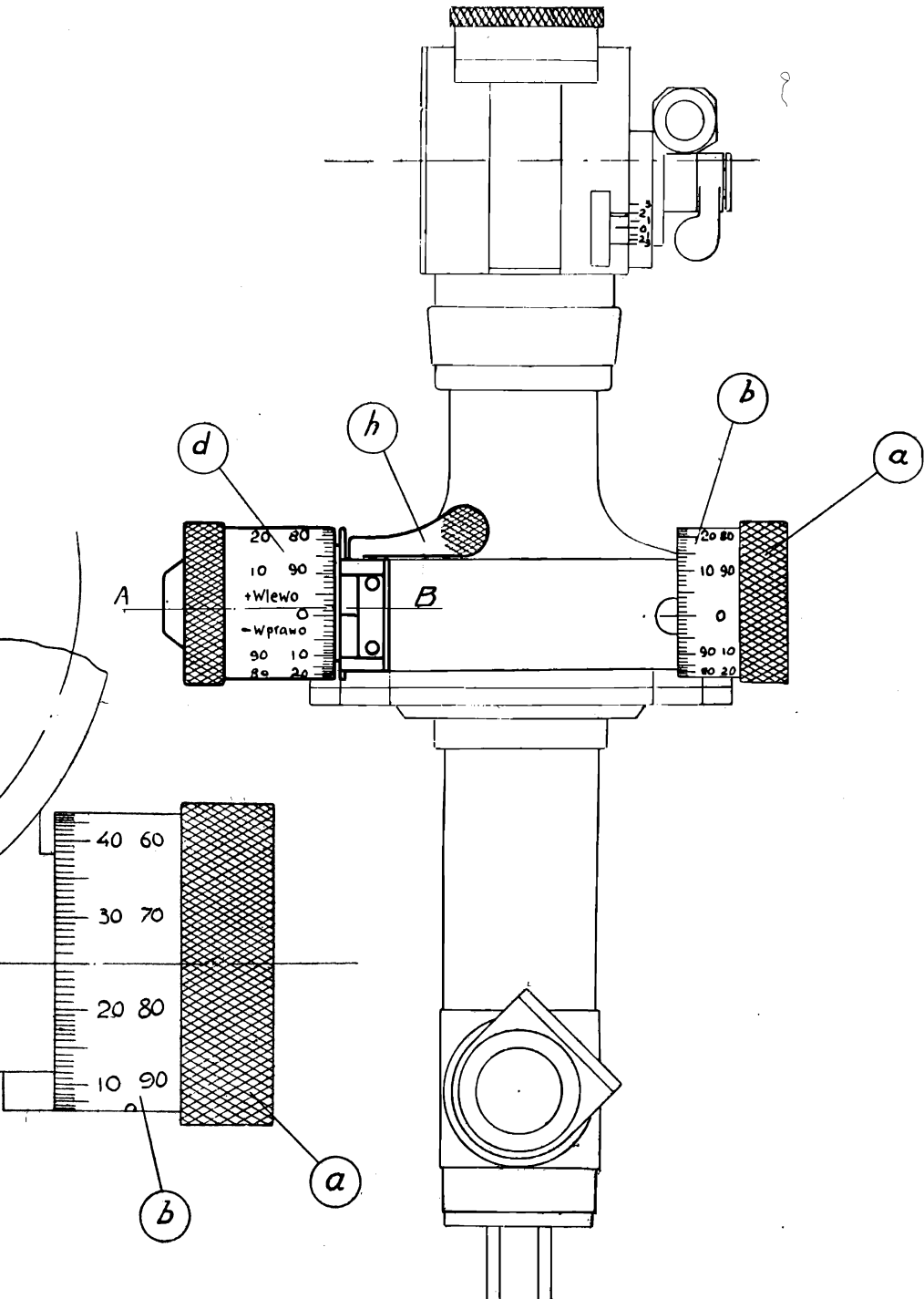

Fig. 2